

ROMANIA

DEPARTAMENTUL PENTRU RELATII CU PARLAMENTUL

B-dul Primăverii nr. 22, sector 1, București. Tel: 021.3143400 int.3000, Email: dp@parlament.ro

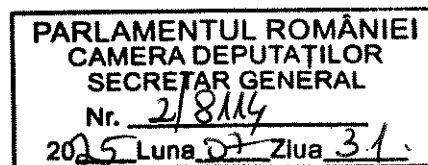
Nr. 6088/2025

28-07-2025

Către: **DOAMNA IOANA BRAN - VOINEA**
SECRETARUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

Ref. la: punctele de vedere ale Guvernului aprobate în ședința Guvernului din data de 24 iulie 2025

STIMATĂ DOAMNĂ SECRETAR GENERAL,

Vă transmitem, alăturat, în original, **punctele de vedere ale Guvernului** referitoare la:

1. *Proiectul de Lege pentru modificarea art. 1391 alin. (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul Civil (Bp. 212/2025, L. 188/2025);*
2. *Proiectul de Lege pentru modificarea art. 18 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 140/2021 privind anumite aspecte referitoare la contractele de vânzare de bunuri (Bp. 130/2025, Plx. 222/2025);*
3. *Propunerea legislativă privind modificarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare (Bp. 83/2024, Plx. 281/2024);*
4. *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155 din 21 noiembrie 2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân (Bp. 132/2025, Plx. 206/2025);*
5. *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 198/2023 privind învățământul preuniversitar, cu modificările și completările ulterioare (Bp. 138/2025, Plx. 220/2025);*
6. *Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 199/2023 a învățământului superior (Bp. 505/2024, Plx. 670/2024);*
7. *Propunerea legislativă privind modificarea Legii nr. 219/1998 privind regimul concesiunilor (Bp. 55/2025, Plx. 169/2025);*
8. *Propunerea legislativă privind completarea art. 37, alineatul (1) al Ordonanței de Urgență nr. 195 din 12 decembrie 2002 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 958/28 decembrie 2002 (Bp. 674/2023, Plx. 113/2024);*
9. *Propunerea legislativă pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice (Bp. 108/2025, Plx. 204/2024);*
10. *Propunerea legislativă pentru completarea Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000 (Bp. 149/2025, Plx. 227/2025);*
11. *Propunerea legislativă pentru deconspirarea rudelor lucrătorilor Securității care ocupă demnități sau funcții publice (Plx. 186/2025);*
12. *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cu modificările și completările ulterioare (Plx. 95/2025);*

13. Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale (Plx. 121/2025).

Cu deosebită considerație,

NINI SĂPUNARU

SECRETAR DE STAT

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *proiectul de lege pentru modificarea art. 1391 alin (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul Civil*, provenit dintr-o inițiativă legislativă inițiată de domnul senator PSD Robert - Marius Cazanciuc și domnul senator PNL Cătălin - Daniel Fenechiu (**Bp.212/2025, L. 188/2025**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea alin. (1) al art. 1391 din *Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul clarificării domeniului de aplicare a dispozițiilor art. 1391 alin. (1) din *Codul civil*, precum și stabilirea unor criterii obiective menite să susțină instanțele judecătorești în interpretarea și aplicarea acestora.

Menționăm că această inițiativă legislativă intervine ca urmare a pronunțării Deciziei Curții Constituționale a României nr. 342/2024¹ prin care a fost admisă excepția de neconstituționalitate referitoare la dispozițiile art. 1391 alin. (1) din *Codul civil*. În cadrul acestei decizii, s-a constatat că prevederile în cauză sunt neconstituționale în măsura în care restrâng dreptul victimelor indirecte la despăgubiri, afectând astfel posibilitățile acestora de a beneficia de o viață familială și socială normală, ca urmare a prejudiciilor aduse integrității corporale sau sănătății victimei directe.

¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1000 din 07 octombrie 2024

II. Observații

1. Menționăm că, așa cum se arată și în doctrină², reparabilitatea daunelor morale este una dintre controversele clasice ale oricărui sistem de drept, indiferent dacă o consacră, o respinge sau, de cele mai multe ori, nu-i oferă soluții coerente, lăsând loc unor dispute doctrinare și jurisprudențiale nesfârșite. Privită în evoluția sa, controversa a înregistrat opinii exprimate într-un registru amplu, de la reacții ostile, motivate pe imposibilitatea de "*reparare a ireparabilului*", la pledoarii dintre cele mai convingătoare, acolo unde jurisprudența s-a dovedit a fi reticentă. Progresele în elucidarea ei sunt relative, iar soluțiile legislative rămân mereu discutabile, pentru că tema privește o zonă delicată în substanța ei, cea care privește valorile personalității umane, unde sensibilitățile omenești, prin definiție subiective și nesusceptibile de cuantificare, nu pot fi prinse în standardele obișnuite pe care le presupune normativitatea juridică.

Pe de altă parte, dreptul civil al unui nou mileniu, dominat de mișcarea mondială de protecție a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu poate rămâne indiferent în fața agresiunilor morale tot mai rafinate, într-o societate din ce în ce mai complicată.

Astfel, până la apariția actualului *Cod civil*, repararea daunelor morale s-a făcut prin raportare la art. 998 din *Codul civil* de la 1864, instanțele reținând că *principiul reparării prejudiciului* nu distinge între natura acestuia, ceea ce face aplicabila regula de interpretare *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*. Astfel, în această viziune, s-a propus acordarea de despăgubiri bănești pentru prejudicii fără caracter patrimonial, care sunt consecințe ale vătămării aduse sănătății sau integrității corporale a unei persoane, în considerarea faptului că o asemenea vătămare poate să se concretizeze nu numai într-un prejudiciu patrimonial, constând, de ex., în cheltuielile medicale, pierderea retribuției sau diminuarea acesteia, dar și într-un alt prejudiciu, care este consecința ireversibilă a vătămării, de ex. desfigurarea, paralizia, amputarea unui membru etc. care lipsesc persoana de a participa la viața socială și a se bucura de avantajele acestei participări.

² S. Neculăescu, *Reflecții privind soluțiile codului civil în materia reparării prejudiciilor nepatrimoniale*. *Drept comparat, Universul Juridic Premium* nr. 5/2017.

De asemenea, s-a considerat că prejudiciul poate fi atenuat prin acordarea unor despăgubiri, în completarea celor stabilite pentru acoperirea pierderilor patrimoniale suferite, despăgubiri care să asigure o ambianță corespunzătoare în familie sau în afara ei, prin care să înlocuiască, cel puțin în parte, acele aptitudini pe care omul deplin sănătos le are, dar de care a fost ireversibil lipsit prin accidentul a cărui victimă a fost. Acest prejudiciu a fost numit prejudiciu de agrement³. Despăgubirea care s-ar acorda în acest caz, nu ar fi, aşadar, un preţ al durerii - *pretium doloris* -, ci ar avea mai degrabă scopul de „a alina, prin mijloacele reparaţiunii băneşti, condiţiile de viaţă alterate ale victimei”⁴.

2. Spre deosebire de vechiul cod⁵, *Codul civil* - recunoaşte, în mod formal, posibilitatea reparaţiei daunelor morale pentru atingeri aduse onoarei, reputaţiei, vieţii intime, familiale sau private, integrităţii sănătăţii fizice şi psihice ori dreptului la propria imagine. Astfel, potrivit art. 253 alin. (2) Cod civil, persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost lezate sau ameninţate prin săvârşirea unei fapte ilicite, „poate cere despăgubiri sau, după caz, o reparaţie patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În aceste cazuri, dreptul la acţiune este supus prescripţiei extinctive”

De asemenea, în materie delictuală, prin prevederile art. 1.390 *Cod civil*, legiuitorul a reglementat expres posibilitatea reparării prejudiciului nepatrimonial.

Cu privire la constituţionalitatea acestor prevederi (inclusiv în ceea ce priveşte interpretarea acestora prin *Decizia nr. 12/2016*, pronunţată de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie), Curtea Constituţională a arătat, în *Decizia nr. 342/2024*, că dispoziţiile art. 1.391 alin. (1) din *Codul civil* sunt neconstituţionale, în măsura în care limitează posibilitatea victimelor indirecte de a fi despăgubite pentru restrângerea posibilităţilor lor de viaţă familială şi socială ca urmare a vătămării integrităţii corporale ori a

³ în acest sens, V. Pătulea, *Contribuţii la studiul răspunderii civite delictuale în cazul prejudiciilor rezultate din vătămarea integrităţii corporale*, în *Revista română de drept privat* nr. 11/1970, p. 55 - Prejudiciul, care se află la limita dintre prejudiciul patrimonial şi cel moral, se numeşte „prejudiciu de agrement, constând în pierderea posibilităţilor de îmbogăţire spirituală, divertisment şi destindere.”

⁴ M. Eliescu, *Răspunderea civilă delictuală*, Ed. Academiei, Bucureşti, 1972, p. 109.

⁵ pentru dezvoltări a se vedea M. Nicolae, *Repararea prejudiciul moral în lumina legislaţiei româneşti, actuală şi viitoare, cu privire specială asupra daunelor morale cauzate în accidente de autovehicule. Aspecte de drept material şi drept tranzitoriu*, Bucureşti, 15 noiembrie 2010 (Material susţinut la „Conferinţa Naţională a Asigurătorilor” - conferinţă cu participare internaţională, 15 noiembrie 2010, Palatul Parlamentului, România, reprezentând raportul pentru România privind cadrul legislativ - aspecte de drept material şi drept tranzitoriu - în domeniul reparaţiei prejudiciului moral cauzat////

sănătății victimei directe.

Cu acest prilej, Curtea Constituțională a arătat (în considerentul 46) că dimensiunea juridică a familiei vizează cel puțin două coordonate majore: pe de o parte, protejarea familiei ca entitate socială, inclusiv reglementarea condițiilor de acces la statutul juridic de membru al familiei, iar, pe de altă parte, stabilirea drepturilor și îndatoririlor reciproce dintre membrii familiei în cadrul interacțiunilor sociale care se stabilesc între ei. Ambele aspecte sunt detaliate prin prevederile *Codului civil*, între care se numără și efectele juridice, atât patrimoniale, cât și nepatrimoniale, ale relațiilor de familie. Între altele, art. 309 din Codul civil prevede obligațiile reciproce dintre soți, de respect, fidelitate și sprijin moral reciproc.

Obligația de respect reciproc presupune respectarea vieții personale a celuilalt soț, respectarea opiniilor, credințelor, relațiilor sociale în care se angajează, inclusiv a profesiei pe care o desfășoară. Obligația de sprijin moral reciproc vizează susținerea morală în momentele dificile care pot să apară pe parcursul căsniciei. Astfel, când apar probleme de sănătate ori profesionale, celălalt soț are obligația de a-și susține și de a-și încuraja partenerul în depășirea acestora.

În plus, art. 325 din *Codul civil* stabilește că soții sunt obligați să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la suportarea cheltuielilor căsătoriei. Dacă în privința daunelor materiale cauzate de un prejudiciu corporal, inclusiv celor care se aflau în întreținerea persoanei vătămate, art. 1.387 din Codul civil respectă principiul reparării integrale a pagubei, în privința daunelor morale ce decurg din obligația de sprijin moral reciproc, art. 1.391 din *Codul civil* ar trebui să aducă un răspuns la fel de adecvat. Art. 26 din *Constituție* recunoaște existența unor relații de familie pentru toți membrii acesteia, indiferent că sunt victime directe ori indirecte ale unor fapte ilicite cauzatoare de prejudicii corporale. Or, împiedicarea *de plano* a victimelor indirecte de a obține repararea daunelor morale proprii, rezultate din afectarea relațiilor lor de familie cu victima directă care a suferit un prejudiciu corporal, introduce o diferențiere în protecția juridică acordată vieții familiale pe care *Legea fundamentală* nu o prevede. Crearea unei astfel de diferențieri, nejustificată de vreun criteriu obiectiv, exclusiv pe calea unei interpretări judiciare a unui text legal care nu prevede explicit o atare diferență de regim juridic, încalcă protecția constituțională a vieții familiale realizată de art. 26 din *Legea fundamentală* (a se vedea, exemplificativ, Decizia Curții Constituționale nr. 458 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul

3. În ceea ce privește problema „evaluării” prejudiciului moral, în doctrină⁶ s-a arătat că odată admisă posibilitatea reparației bănești a daunelor morale rămâne a doua problemă, cvasiinsolubilă, a cuantificării acestor daune, în condițiile în care nu există și nici nu poate exista un criteriu obiectiv de natură economică în baza căruia să se poată stabili acest lucru. În acest context, au fost avansate, la nivel teoretic, două soluții, ambele apreciate imperfecte:

a) stabilirea unor criterii subiective, lăsate la aprecierea judecătorului, precum, personalitatea părții vătămate (mai ales în cazul atingerilor aduse onoarei și reputației acesteia ori dreptului la propria imagine), gravitatea și gradul de intensitate al suferinței fizice sau psihice, raportul dintre victimă și autorul prejudiciului, statutul socioprofesional al victimei (politician, artist, reputat cadru didactic etc.), relația dintre victimă și alte persoane care se pretind indirect vătămate (gradul de rudenie, afinitate etc.) și altele asemenea;

b) stabilirea unor criterii obiective, precum gravitatea faptei săvârșite și importanța valorii lezate, stabilirea unui plafon minim sau maxim al sumei ce poate fi acordată, grile valorice în funcție de natura și gravitatea prejudiciului moral (vătămare corporală simplă sau gravă, infirmitate fizică sau psihică, prejudiciu estetic, prejudiciu juvenil, deces etc.), gradul de culpă al părții vătămate, etc.

Prima grupă de criterii are avantajul flexibilității, dar și dezavantajul arbitrariului și riscul generării unei practici haotice, neunitare și permanent supuse criticii, întrucât nu este predictibilă.

A doua grupă de criterii are avantajul previzibilității, dar dezavantajul rigidității, al gradului mai scăzut de adaptare a soluțiilor jurisprudențiale la diferitele și uneori foarte neașteptatele cazuri ivite în practică.

Prin urmare, pornind de la aceste argumente, legiuitorul, la elaborarea *Codului civil*, nu a stabilit criterii obiective, abstracte, respectiv acele criterii precise, cuantificabile, de stabilire a despăgubirilor bănești pentru repararea prejudiciilor morale, ci a lăsat instanțelor judecătorești posibilitatea de a se „ghida” la stabilirea acestora după criterii subiective, variabile de la caz la caz, și pe cale de consecință posibilitatea ca prin mijloacele reparațiunii bănești, să încerce, pe cât posibil, să „echilibreze”

⁶ M. Nicolae, *op. Cit.*

condițiile de viață alterate ale victimei.

4. Pe de altă parte, în Decizia nr. 342/2024, Curtea Constituțională a constatat că instanțele de drept comun sunt singurele care pot interpreta și aplica în cazurile concrete deduse judecății prevederile art. 1.391 alin. (1) din *Codul civil*. Însă, în scopul interpretării și aplicării lor uniforme, legiuitorului îi revine obligația reglementării unor criterii în funcție de care să poată aprecia acordarea sau nu a daunelor morale și victimelor indirecte, respectiv a unor criterii care să sprijine instanțele judecătorești în determinarea sferei persoanelor care pot beneficia de astfel de reparații morale. În acest sens, pot fi utilizate drept repere elemente precum gravitatea vătămării corporale a victimei directe, caracterul său permanent și iremediabil, care să afecteze sever ori în mod excepțional posibilitățile de viață familială ale victimelor indirecte în interacțiunea lor cu victima directă, acestea putând constitui criterii pertinente, ce pot fi particularizate în funcție de circumstanțele fiecărei cauze.

Totodată, în acordarea despăgubirilor trebuie asigurat un just echilibru între prejudiciul moral suferit și cuantumul daunelor, pentru a nu se ajunge în situația unei îmbogățiri fără justă cauză a beneficiarilor acestora.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Guvernul susține adoptarea acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Ilie - Gavril BOLOJAN

PRIM-MINISTRU

Domnului deputat Sorin - Mihai GRINDEANU
Președintele Camerei Deputaților